

Enheten för krisberedskap, säkerhet och
Anna-Lena Alfreds
Tfn: 063-147612
E-post: anna-lena.alfreds@regionjh.se

2018-11-16

RS/1981/2018

Svar på förfrågan om förslag till regionalt dataskyddsbud Jämtland (DSO)

Gemensamma nämnden för samverkan inom drift och service, utveckling och specialistfunktioner (GNS) önskar synpunkter på ärende om förslag till ett gemensamt regionalt dataskyddsbud (DSO) i Jämtland Härjedalen för länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen. Följande frågeställningar ska besvaras:

1. Besked om ni som part i GNS önskar delta i rekrytering av tjänsten gemensamt dataskyddsbud enligt bifogat beslutsunderlag?
2. Besked om ni som part i GNS vill stå som arbetsgivare och ansvara för rekrytering av tjänsten?
3. Övriga synpunkter och kommentarer kan framföras till e-strategen som underlag i fortsatt beredning.

Bakgrund

Kravet om dataskyddsbud finns sedan maj 2018 enligt Dataskyddsförordningen. Varje styrelse och nämnd är personuppgiftsansvarig. I personuppgiftsansvaret ingår att säkerställa att det finns en organisation för personuppgiftsbehandling vilket innebär att det ska finnas ett dataskyddsbud (DSO). I Region Jämtland Härjedalen finns styrelsebeslut om DSO och organisation för personuppgiftsbehandling (RS/1511/2017) i enlighet med förordningens krav. Regionen har ett utsett DSO och en organisation för personuppgiftsbehandling med biträdande DSO:n i förvaltningarna samt registerkoordinatorer i verksamheterna. Organisationen har införts i enlighet med beslutet, men helt utan några tillförda resurser, vilket har visat sig vara svårt att få att fungera. Tänka avsatta resurser var 40 - 50% för en av regionens jurister, 5-10% för tre stycken biträdande DSO:n, en för varje förvaltning samt en registerkoordinator per verksamheternas avdelningar, där arbetet motsvarar några få procent över tid. Det kan också tilläggas att i Region Jämtland Härjedalen har varje nämnd utsett en DSO (fast det är samma person som innehar rollen), då lagkraven tolkades så initialt, något som dock kan ändras på då ett flertal likvärdiga organisationer i Sverige tolkat det som att det räcker att Regionstyrelsen utser ett DSO.

Det har visat sig att verksamheterna har relativt stort behov av stöd för t ex olika analyser, införande av skyddsåtgärder, granskning och tecknande av personuppgiftsbiträdes avtal, bedömningar vid distanstjänster, överföring till tredje land, stöd vid upphandling m.m.

Arbetet med dataskydd omfattar både juridik, informations- och IT säkerhet. Regionjuristen kan inte lägga den tid som var tänkt och även om hon hade kunnat göra det, så räcker inte 40–50%. De biträdande DSO rollerna har varit svåra att bemanna och i nuläget finns endast en. Bedömningen är att det krävs en 100% tjänst för detta arbete, även om informationssäkerhetssamordaren stödjer och samarbetar med frågorna. Regionen har dock hunnit utarbeta det mesta av de regelverk som krävs, har en registerförteckning och det finns hög kompetens inom organisationen för att hantera frågorna.

Parallellt har förslaget om en regional DSO väckts i den gemensamma nämnden. Flertalet kommuner i länet har i dagsläget inte någon utsedd DSO.

Vad innebär förslaget?

Förslaget från gemensamma nämnden innebär att en gemensam regional DSO ska stödja kommunerna och regionen i deras befintliga arbete med personuppgifter så att dataskyddsförordningen efterlevs. Den regionala DSO:n ska alltså vara DSO även för Region Jämtland Härjedalen och regionen själv ska ha en utsedd ”kontaktperson” till denna DSO och för lokalt arbete. Om regionen tackar ja till att delta i den gemensamma DSO:n så innebär det bl.a. att Regionstyrelsen behöver fatta nytt beslut om organisation för personuppgiftsbehandling och befintligt regelverk får arbetas om och anpassas efter det.

När det gäller de regionala uppgifter för den gemensamma DSO:on så anser regionen att de uppgifter som räknas upp i ärendet är relevanta, dock har regionen själva idag kompetens att utföra dessa uppgifter utan behov av regionalt stöd. Det handlar om uppgifter som te x;

- kontakt med Datainspektion vid incidentrapporteringar
- kontakt med medborgare vid klagomål eller önskemål om registerutdrag
- Upprättande och bevakning av funktionsbrevlåda för dataskydd
- Stöd vid ärendehantering av dataskydd
- Stöd för upprättande av registerförteckning

Tvärtom måste troligen den lokala kontaktpersonen som anges ska finnas, stödja den regionala DSO:n med dessa uppgifter, om de avser Region Jämtland Härjedalen. Det är svårt för en utomstående DSO att hantera dom uppgifterna utan ett internt stöd från regionen. Sedan finns det delar som den regionala DSO:n kommer att kunna bidra med för regionen, te x övergripande metodstöd och revision (beskrivs längre ner).

Förslaget innebär vidare att den lokala parten d.v.s. i detta fall regionen ska utse en kontaktperson. Denne ska bistå och ha kontakt med den regionala DSO:n t ex vid utredningar vid incidenthantering, vidare ska den sköta all kontakt och metodstöd för egen verksamhet d.v.s. för analyser, skyddsåtgärder, avtal, registerinventering, upphandlingsstöd och annat eget operativa arbete som också ska samordnas övergripande i regionen. Behovet motsvarar på totalen minst 100%, vilket betyder att även om Region Jämtland Härjedalen anlitar den regionala DSO:n kvarstår minst 50%-75% behov för internt arbete, som vare sig finns budgeterat eller bemannat idag.

En styrka i förslaget är att DSO blir en ”oberoende part”, något som lagen förordar, och tex kan bistå med revisioner d.v.s. att den gemensamma DSO:n kan planera, genomföra och utvärdera revisioner inom dataskydd på olika organisationsnivåer.

Det finns också andra positiva delar i förslaget, där kommunerna och regionen tillsammans har möjlighet att hjälpas åt i arbetet och att bygga upp gemensam kompetens. Det nätverk som bildas vid en gemensam DSO är sannolikt värdefullt och på sikt kommer det att kunna bidra med både kompetens och metodstöd.

Synpunkter och förbättringsförslag på remissens innehåll

Det är av stor vikt att de parter som accepterar förslaget är införstådda med vad den lokala parten själva ska bistå med och vad det innebär, detta kan behövas förtydligas ytterligare. Förslaget säger att den lokala parten ska ha en utsedd ”kontaktperson” till regional DSO. Ur sårbarhetssynpunkt vore det kanske bättre att varje lokal part utser en biträdande DSO (istället för kontaktperson) som, om DSO slutar eller inte är tillgänglig, kan träda in för egen organisation eller för att stötta en annan organisation. Detta kan vara mycket viktigt vid t ex incidentrapportering, där incidenter ska anmälas till Datainspektionen inom 72 timmar efter upptäckt.

En arbetsuppgift som bör läggas till för den regionala DSO:n är omvärldsbevakning, vilket bör gagna parterna som ingår.

En annan synpunkt är att om en part inte har möjlighet eller vill ingå som fullvärdig part i det gemensamma arbetet, är det önskvärt att kunna få avropa delar t ex möjligheten till revision, men då måste kostnaden stå i paritet med den tjänst som ska erhållas. Ett förslag är därför att det i skrivelsen förtydligas att respektive kommunstyrelse/regionstyrelse har möjlighet att avropa det gemensamma dataskyddsombudet som DSO för deras verksamheter eller att styrelserna kan välja att köpa enstaka tjänster.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär en kostnad för Region Jämtland Härjedalen på närmare 400 000 kr (motsvarar 32,74% av budgetomslutning) förutsatt att alla parter deltar och delar på den totala kostnaden som är beräknad till 1,2 mkr. Kostnaden motsvarar nästan en 50% tjänst och det finns ingen sådana medel i befintlig budget att omfördela från Samordningskansliet. Frågan har inte heller klarlagts vem som ska stå för kostnaden i Region Jämtland Härjedalen. Det finns dessutom redan ett behov av ytterligare minst en 50% tjänst för internt arbete, som inte heller är budgeterat.

Det finns också en uppenbar risk att kostnaderna för den gemensamma DSO:n blir högre än 400 000 kr, t ex om en eller flera parter väljer att avstå eller om det visar sig att arbetet för gemensam DSO motsvarar mer än 100% tjänst, vilket inte alls är osannolikt. Om t ex den regionala funktionen behöver bestå av två heltidstjänster, då motsvarar Regionens kostnad minst 800 000 kr. Det skulle bli en omotiverad fördyring, då Regionen fortfarande har behov av 50–75% för det interna arbetet, då skulle det vara mer ekonomiskt och effektivt att rekrytera en egen DSO, trots mervärden som kan finnas med länsövergripande samarbete.

Summering

Utifrån ovanstående kan inte Region Jämtland Härjedalen i nuläget ta ställning till om att ingå som part med gemensam DSO. Det krävs först intern utredning om finansiering och budgetering för dataskyddsarbetet samt mer analys av vad som gagnar regionens verksamheter bäst.

Region Jämtland Härjedalen är i grunden positiva till samarbetet med länets kommuner och är intresserade av att ingå som part i arbetet med länsövergripande gemensam DSO förutsatt att finansiering kan lösas, vilket inte har varit möjligt att utreda och analysera inom ramen för den relativt korta remisstid som funnits.

Regionstyrelsen föreslår därför att gemensamma nämnden bör ge regionen mera tid för att utreda finansiering och analysera vilken organisation för personuppgiftshantering som ska finnas i Region Jämtland Härjedalen.

Om Regionen senare har möjlighet att senare ingå som fullvärdig part i tjänsten för gemensamt dataskyddsbud så kan regionen också tänka sig att delta vid rekrytering samt stå som ansvarig arbetsgivare.